

Kringutrustning

Hegel H390,
Copland CTA408,
Marantz Melody X,
Sonos AMP,
Primare I35 Prisma,
Hegel Mohican,
Supra, QED

3 OLIKA TEMPERAMENT

En trio stativhögtalare där framför allt en sticker ut på grund av sina större dimensioner, men där alla tre visar sig ha ganska vitt skilda temperament.

Text Jonas Bryngelsson **Medlyssning** Mats Meyer-Lie **Bild** H&M **Mätning** H&M

Stativhögtalare kan verkligen vara riktiga problemlösare, speciellt när utrymmet är begränsat. Säg upp till runt 20–25 kvadratmeter och under, fungerar ett par stativhögtalare med nära på 100%-ig säkerhet på bästa sätt.

Eller säg så här: eftersom de ofta saknar bortemot den sista oktaven i basområdet, så ställer de inte heller till med problem som stående vågor och förstärkningar i delar av basområdet som letar sig uppåt och ”förorenar” även diskant och mellanregister.

Man kan med fog säga att de flesta lever ett mer bekymmerslöst liv med ett par stativhögtalare. Eller bokhyllhögtalare, som de också kallas, efter engelskans *bookshelf speaker*, även om denna term också gärna indikerar en ännu nättare och mer möb勒lingsvänlig högtalare.

Trots att en stativhögtalare beroende på den mindre lådan, i princip alltid spelar mindre bas än en golvhögtalare, brukar man ofta ändå inte tänka i de banorna när man lyssnar. Nej, en välkonstruerad stativhögtalare ger nästan alltid illusionen av att vara större än den faktiskt är och har självklart stora fördelar i att den mindre lådan också färgar ljudet i mindre utsträckning. Som därmed gör att den försvinner bättre ur ljudbilden och låter mindre som... just det, en högtalare, och istället låter musiken komma till tals.

Vi har hittat fram till tre helt nya konstruktioner, som precis kommit ut på marknaden och i ett fall knappt ens det... Inte billiga men inte heller direkt dyra, utan i en mycket intressant prisklass runt/en bit under 15.000 kronor per par.

I grund och botten har de alla tre mycket gemensamt, då de använder sig av dynamiska element.

Synar man dem en sekund, upptäcker man däremot att norska **Arendal** är betydligt större än de båda andra, men också klart tyngst och dessutom en sluten konstruktion.

Dynaudios nya Evoke-serie bygger vidare på företagets strama nysatsning, med en kompakt välbyggd, bakåt avsmalnande låda och faner i moderiktig kulör.

Totem är minst men också nyast: det är den här **Skylight**-modellen som knappt ens hunnit ut på marknaden. Jag tror att paret vi haft på redaktionen är det första eller andra som producerats, och vi är helt klart först ut i hela världen med ett regelrätt test! →

+
(Frekvens)omfång
Kraft
-
Lite tröga

**"när man drar på
känns de faktiskt
fysiskt påtagligt i
brösttrakten"**

Arendal 1723 Bookshelf S

Pris 1.300/1.400 euro/par
Princip 2-vägs slutna låda
Diskant 1,1"/28 mm i waveguide
Bas/mellanregister 6 1/2"/16,5 cm papper
Delning 1,5 kHz
Angiven känslighet 84 dB
Nominell impedans 4 ohm
Bi-wire Ja
Mått (BxHxD) 25x39x32 cm
Vikt 14,5 kg/styck
Info www.arendalsound.eu

**Arendal har nyckelhålsupphängning
för den modige, rejäl metallplatta och
dubbla kontaktpar på baksidan.**

Arendal 1723 Bookshelf S THX Ultra DEN STORE

Lägger man till också Sound efter Arendal, blir produktnamnet verkligen mastigt, men för hemmabiosammanhang förstår vi mycket väl att man gärna uppmärksammar THX Ultra-certifieringen.

Trots att Bookshelf S är så pass mycket större än de båda andra, är den faktiskt framtagen som ett betydligt mindre och smidigare alternativ till sina större syskon i serien!

Till skillnad från de båda andra har norska Arendal skippat äkta faner, utan koncentrerar sig på lackade ytor, men såväl matta som blanka, vitt eller svart. Det här är en riktigt tungt välbyggd konstruktion där man inte nöjt sig med MDF utan gått hela vägen upp till HDF, det vill säga fiberplatta av hög, inte medelhög densitet.

I basen sitter ett 6,5-tumselement och i diskanten en 28-millimeters dome som omringas av en mycket väl tilltagen wave guide, som man brukar säga idag, eller spridningslins på svenska, vilket antyder att den används för att kontrollera spridning hellre än att öka effektiviteten genom den lätta hornmatningen, som det ju i själva verket är.

Arendal har valt att jobba med en slutna låda, vilket högst troligt är anledningen till den lägre verkningsgraden, den större storleken till trots.

Lyssningsintryck/Arendal

Det är svårt att rent okulärt bortse från (storleks)skillnaderna mellan väl tilltagna Arendal och de två betydligt mindre väl tilltagna konkurrenterna. Men det avspeglar sig inte i hur lätt drivna de är, nära på tvärtom. De spelar några dB lägre än Dynaudio, men också hellre något lägre om än ganska likartat jämfört med Totem.

Det som märks tämligen snabbt är att Arendal behöver en relativt stark förstärkare för att ge sitt allra bästa och gärna lite utnivå för att verkligen leva upp. Lite tröga, skulle man kunna säga. Alla tre högtalarna låter bättre med bättre förstärkare, men det känns onekligen (ännu) viktigare i Arendals fall.

Med en stor, stark förstärkare och i alla fall normal lyssningsnivå, faller däremot bitarna på plats, en efter en. Och det är i fyllighet och stadga de första bitarna kommer till rätta. Med stora Arendal får man en helt annan fyllighet, botten men också fundament för lågfrekventa basattacker.

Okej, de spelar inte hur djupt som helst, men frekvensdjup är helt klart något man prioriterat och man kan vid blind lyssning låta sig luras att det är ett par mindre men mycket högkvalitativa golvhögtalare man lyssnar till. Ja, när man drar på känns de

faktiskt fysiskt påtagligt i brösttrakten, något de andra två inte kommer i närheten av.

Arendal är också den av de tre högtalarna som på mest korrekt sätt återger all musik vi spelar på ett fullt tillfredsställande sätt, och det har mycket med storlek och dynamikresurser att göra. De låter helt enkelt inte alls ansträngda när Motörhead manglar på, men fixar också orkestral komplexitet och dynamiska skiftningar på bästa sätt, och förmedlar exempelvis truminferton cirka 3:42 in i *In the Air Tonight* på bästa sätt. Även komplexa och djupgående *Wrecking Ball* återges på ett illusoriskt men ändå kontrollerat sätt.

Detaljer återges med skärpa och ljudbilden som målas upp har bra dimensioner och skärpa.

Så allt är verkligen till 100% frid och fröjd då, frågar sig vän av ordning, men riktigt så enkelt är det inte.

För vissa lyssnare kan de nog upplevas som lite långsamma och alltför tillbakalutade. Det är liksom baksidan av att de presenterar nära på all musik med fullständig kontroll: en del livlighet och framåtanda har gått förlorad på vägen, kan vi tycka.

Men rent tonalt och i princip med alla hifi-parametrar tagna i beaktande, för priset nära på fullgångna. Glöm inte bort att de kräver en del effekt för att verkligen ge sitt allra bästa bara.

Dynaudio Evoke 10 MITTEMELLAN

Dynaudios nysatsning har lett till en uppstämning bland modeller och serier. Först ut var nya Contour som sedan följdes av introduktionen av nya Evidence-högtalare, det bästa man har (än så länge, ska man kanske tillägga...). Men lanseringen har dröjt och därför kommer den nya Evoke-serien hinna ut på marknaden först, och som på sikt helt och hållet kommer ersätta gamla Excite, men mer än så, eftersom prisbilden mer liknar gamla Focus.

Ett par steg upp i såväl kvalitet som pris, med andra ord, då den här testade modellen Evoke 10 är seriens minsta men ändå landar på ett pris av 15.000 kronor per par.

Vilket inte känns det minsta konstigt när man tittar på och lyfter dem, då de är osedvanligt välbyggda och för sin storlek rejält tunga. Äkta faner, i vårt fall i en färg kallad blond wood, men de finns även i valnöt samt högglasssvart och vitt.

Som vanligt är allting gjort in-house, från låda till element och sammansättning av delningsfilter, och Evoke-serien stoltserar med helt nya element i såväl bas som diskant.

”Visst märks det att man lutar sig mot mer än 40 års samlad erfarenhet”

Dynaudio Evoke 10

Pris 15.000 kr/par
Princip 2-vägs basreflex
Diskant 1,1"/28 mm
Bas/mellanregister 5 1/2"/14 cm (MSP)
Delning 1,4 kHz
Angiven känslighet 84 dB
Nominell impedans 6 ohm
Bi-wire Nej
Mått (BxHxD) 18x32x27 cm
Vikt 7 kg/styck
Info www.dynaudio.com

→ Diskanten heter Cerotar och hämtar mycket av sin grundteknologi från Special Forty men också Confidence-serien. I grunden handlar det som vanligt om en 28 millimeter stor tygdome, som fått en teknologi man kallar Hexis. Kortfattat en inre dome som finjusterar luftflödet bakom den spelande ytan, och därmed jämnar ut frekvensgången och eliminerar oönskade resonanser. Den här diskanten kan, om man så skulle vilja, spela så lågt 800 hertz...

Basen ser ut som vilket som helst av Dynaudios MSP-element (*Magnesium Silicate Polymer*), men har en hel del nytt under huven, som exempelvis ny yttre, assymetrisk upphängning för att tillåta förbättrad slaglängd, men också mer linjärt likvärdigt beteende även på höga nivåer. Något som även den inre upphängningen (spidern) i Nomex bidrar till, då det starka materialet kan läggas glesare och därmed släppa igenom mer luft.

Själva konen är endast 0,4 millimeter tunn för optimal prestanda, som vanligt i ett enda stycke tillsammans med den också "spelande" dammkåpan, direkt ansluten till den 38 millimeter stora talspolen i aluminium runt en glasfiberkärna. Storleken på själva elementet är 14 centimeter.

Såväl bas som diskant har starkare keramiska Ferrite+-magneter.

Lyssningsintryck/Dynaudio

Som av en händelse följs bokstavsordningen dessa tre högtalare emellan också av motsvarande storleksordning: Även om Arendal är klart mycket större än de båda andra, är trots allt Dynaudio också något större än sin kanadensiska konkurrent, inte minst djupare.

Men det som kanske överraskar en aning, är att karaktärsdragen även de följer bokstavs- och storleksordningen, där Dynaudio utmärker sig som testets "mest normala" produkt, som ett genomsnitt, mest välvägd eller för att använda ett ursvenskt uttryck: lagom. Inte för mycket, inte för litet.

Och det gäller i princip alla parametrar, från storlek till karaktär, frekvensomfång och en del annat, stort som litet.

Med andra ord kommer inte Dynaudio ner till samma låga frekvenser där Arendal trålar, utan håller sig en bit ovanför, men inom sitt område och ner till sin gränshörsfrekvens, har Dynaudio strålände kontur och kontroll på basåtergivningen.

Men det som initialt skiljer ut Dynaudio från de andra två, är att de spelar påtagligt högre vid samma effektuttag från förstärkaren och sålunda spelar några dB högre vid 1 instoppad watt. Men ändå på en ganska lagom nivå, kan vi tycka och det är därmed lättare att sätta fart på Dynaudio jämfört med Arendal, och de förra känns överlag som lite mindre kinkiga när det gäller förstärkarval.

Visst märks det att man lutar sig mot mer än 40 års samlad erfarenhet, för det går inte att rikta speciellt allvarlig kritik mot den här konstruktionen, i princip inget alls. Den hanterar i princip all musik på ett fullt ut tillfredsställande sätt, även om Dynaudio möjligen en anings mer, lite hårdraget ändå föredrar att matas med mer välinspelad musik, då de verkligen visar framfötterna.

Rent konkret hanteras de sedvanliga hifi-parametrarna helt utan mankemang och det finns absolut inget att slå ner på. Ljudbilden är fullt tillräckligt generös även om Arendal målar med en något bredare pensel. Stereoskärpan och detaljskärpan lämnar i princip inget övrigt att önska.

Här finns också en fullt godkänd botten, tro inget annat, vilket märks vid den inledande lyssningen av Dawes, som förmedlas såväl kontrollerat som detaljerat, korrekt och stramt.

Även *Wrecking Ball* återges med helt godkänd botten och överlag kontroll på skeendet.

Även om de inte riktigt rör på Arendal när det gäller att återge fysiken hos trummorna på *In the Air Tonight* (på hög volym), så bibehåller *Evoke 10* ändå kontrollen på ett mycket övertygande sätt.

Även om skrammel som *Built to Spill* och råos som *Motörhead* återges på ett fullt godkänt och adekvat sätt, så visar Dynaudio ändå framfötterna mer med Miles Davis *Tutu*, där de verkligen excellerar, men kanske framför allt med en välljudsbrukare som Steely Dans *Two Against Nature*, där *Evoke 10* verkligen känner sig som hemma på mammas gata!

Ett par välvägd allätare med viss förkärlek för haute cuisine, med andra ord.

Totem Skylight DEN PIGGE

Totems ersättare till gamla Rainmaker är så ny att den knappt finns ute i handeln än. **Vince Bruzzese** har i nära på sedvanlig ordning valt att gå ner i storlek på lådan, men laddat den med ett större baselement när han tog fram helt nya **Skylight**.

Totem grundades 1987 och återfinns i Montreal och Quebec och tillverkar sina högtalare på plats i Kanada.

Vince motsatte sig tidigt de handfasta Thiel/Small-parametrarna, enligt vilka 8 tum var den minsta elementstorleken för att på ett riktigt sätt reproducera bas. Mindre högtalare med mindre koner har varit signifikativt för Totem allt sedan starten, och senast vi testade en Totem-högtalare, var det en liten golvare tillsammans med en riktigt

nätt Neat och svenska RAL.

När Vince själv jämför gamla Rainmaker med nya Skylight, liknar han den förra vid en krävande högprenstanda tävlingsbil och den senare vid en mycket högklassig men "mer normal" bruksbil, med allt vad det innebär. Nya Skylight är därmed lättare att leva med och ställer lägre krav på såväl användare som kringutrustning.

Bland förändringarna hittar vi den högre, mer förstärkarvänliga impedansen på 8 ohm, men också ett skifte från aluminium till en soft dome, som även den är mer förlåtande mot "mindre bra" kringutrustning.

Den större basen (hämtad från SKY Tower) har inneburit något lägre utsträckning neråt i frekvens, men å andra sidan förbättrad effekttålighet.

De nya högtalarna är slutligen lättare att placera och kan stå närmare varandra och angränsande ytor, och ändå prestera en fullgod musikalisk presentation.

Skylight är snygga och nätta med äkta träfaner men väger lättare än båda de övriga, till viss del för att de är mindre men också på grund av tunnare väggar, som å andra sidan stagats för bästa möjliga akustiska resultat och säkerligen till stor del präglar ljudet som Skylight förmedlar.

Lyssningsintryck/Totem

Testets fysiskt sett ändå minsta deltagare är rent ljudmässigt också den klart mest livliga och lössläppta, i princip helt utan hämningar eller med någon tanke på morgondagen. **Totem Skylight** är helt enkelt ett litet yrväder, inte minst jämfört med den korrekta och kontrollerade Dynaudio eller den frekvensbreda men något tröga norrmannen Arendal.

Totem spelar sin ringa storlek faktiskt hellre något starkare än Arendal, åtminstone vid 1 kHz, men det är klart att med rosa brus blir det lite andra bullar, eftersom Arendal går så pass mycket djupare i basen.

Totem å sin sida är pigg, yster och framåtriktad såväl som – strävande. Där främst Arendal men till viss del även Dynaudio lutar sig en aning bakåt, spelar Totem hela tiden på och mot dig som lyssnare. Uppfodrande... Typ, hallå där, är du med, eller? Kom igen nu, inget slölyssnande här inte!

Ett karaktärsdrag det är mycket lätt att tjusas och dras med av. Lössläppt, rappt och pådrivande, så kan Totem enklast beskrivas. Baksidan av myntet, är att pengar och/eller storlek inte räckt till för att köpa någon riktig djupbas. Totem spelar helt klart betydligt mindre bas än Arendal, men får också se sig ganska rejält slagen på fingrarna av Dynaudio när vi talar basresurser, vare sig vi pratar djup eller fysisk kraft. Även om →

+
Roliga
Engagerande
-
Lite tunna i basen

→ Totem flyttas närmare bakvägg än de båda andra, när de ändå inte hela vägen fram på just denna punkt.

Totem visar framfötterna direkt på *Two Against Nature*, som återges alert, stramt, svängigt och artikulerat, om än lite lättare på foten jämfört med Dynaudio, men med tryck och dynamisk spänst – de här högtalarna är verkligen alerta! Men det kan också kännas som att man serveras fler riktigt tydliga detaljer med Totem, som har en helt klart vidöppen karaktär och bra med energi uppåt i frekvens.

Totem förmedlar ett storslaget ljud men försvinner också mycket bra ur ljudbilden

Även Totem har fin finish på träarbetet, men kanske inte på riktigt lika hög nivå som Dynaudio, men å andra sidan dubbla kontaktpar för den som uppskattar bi-wire.

Totem Skylight

Pris 14.000 kr/par

Funktion 2-vägs basreflex

Diskant 1"/25 mm mjuk dome

Bas/mellanregister 5,75"/14,5 cm papper

Delning 2,5 kHz

Angiven känslighet 88 dB

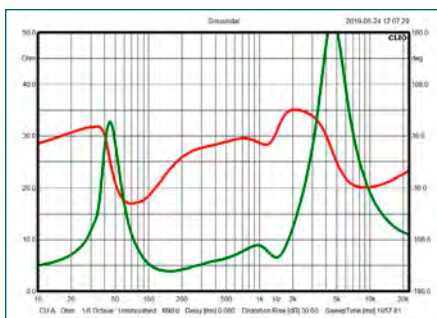
Nominell impedans 8 ohm

Bi-wire Ja

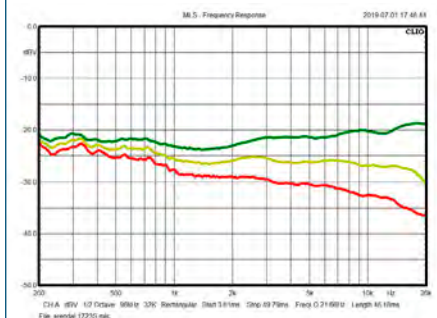
Mått (BxHxD) 16x30x23 cm

Vikt 5 kg/styck

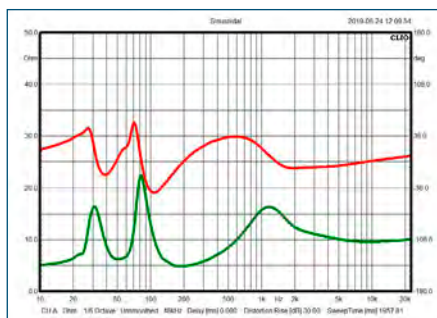
Info pausejudbild.com, www.totemacoustic.com

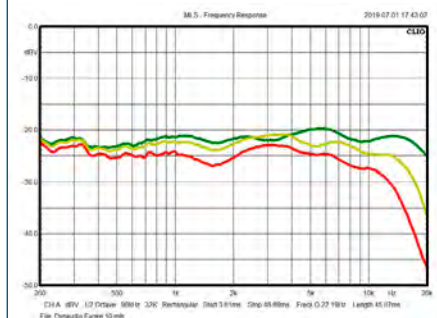
Arendals impedans (grön) går visserligen aldrig under 4 ohm, men svajig fas (röd) och känslighet på låga 84 dB gör den till en krävande last.

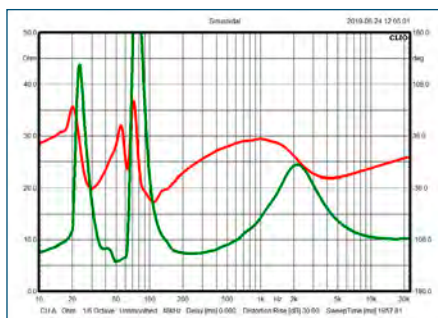
Arendal har mycket fin linjäritet. Framifrån (grön) finns en svag diskantshöjning som blir en svag men jämn nivå-sänkning vid 30 grader (gul). Tydligare vid 60 grader (röd).

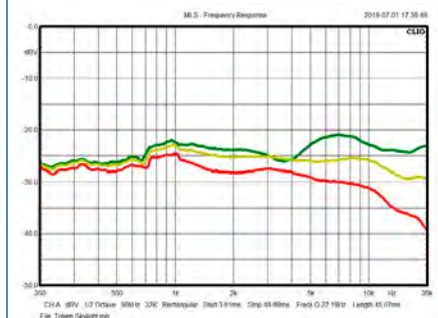
Med sina 84 dB (på pappret) är Dynaudio visserligen lite effekt-krävande, men impedansen (grön) är rätt harmlös. Aldrig under 5 ohm. Fasnörelserna (röd) kunde varit mjukare i basen.

Dynaudio har hyggligt jämn frekvens mätt framifrån (grön), men tydligt diskantfall vid 30 grader (grön), som blir brantare vid 60 grader (röd).

Inte heller Totem är helt snäll mot förstärkaren. Impedansen (grön) går visserligen aldrig under 6 ohm, men fasväxlingarna (röd) i basen är lite väl skarpa.

Med tanke på ljudet har Totem lite oväntat gropig frekvens framifrån (grön). Vid 30 grader (gul) är det lite bättre. Fallet vid 60 grader (röd) är också hyggligt jämnt, och bör därmed inte vinklas så mycket mot lyssnaren.

→ på *In the Air Tonight*, även om trummorna tappar lite botten och energi vid utbrottet runt 3:42 in i låten.

Stökiga Built to Spill spelas upp med betydligt mer engagemang och driv jämfört med de båda andra, men också med lite mindre kontroll över skeendet.

Wrecking Ball återges så illusoriskt och storslaget att man inte tänker så mycket på avsaknaden av (absolut) bottenstöd.

Allra bäst presterar Totem kanske ändå på 90-talsrökaren *All I Really Want*, som får skönt gung och framåtdriv, med engagerande och pådrivande bas.

Ja, *Astral Weeks* blir också återgiven som om musiken spelades hemma på Irland, precis så öppet och porlande som det antagligen var tänkt vid inspelningstillfället.

Visst saknas det lite botten och Totem kan med visst material tappa en del kontroll över det musikaliska skeendet, men i de flesta fall har man verkligen roligt tillsammans med de här så musikaliskt övertygande högtalarna!

Slutsats:

Den gode, den onde och den fule? Inte alls, men kanske den pigga, den korrekta och den storvulne?

Ja, nånting sånt, om vi nu börjar i den omvända ordningen med Totem Acoustics helt nya Skylight.

Minst i test men ett sådant friskt yrväder att man har svårt att värja sig! Både Mats och jag har låtit oss ryckas med av Totems absoluta musikalitet och uppförande spelstil. Visst, här saknas en del botten men fy tusan så roligt man har, mest hela tiden!

Om man nu skulle få för sig att ta fram stativhögtalaren Stativhögtalare med stort S, skulle Dynaudio Evoke 10 vara en mycket god kandidat.

Här spelas musiken korrekt och stramt och hellre något bakåtlutat än framåtriktat. En helt annan karaktär, med andra ord, med mer av kontroll och skärpa. Mer basdjup och kraft och en mer "normal" högtalare på alla sätt och vis.

Den i runda slängar 50% större Arendal Bookshelf S då till sist, med sin slutna konstruktion, som helt klart kräver en del mer av din förstärkare för att ge sitt absolut bästa. Är väl den detaljen avklarad, kan du luta dig tillbaka och avnjuta en nära på

fullregistersåtergivning av musiken som faktiskt känns i bröstkorgen om/när man vrider upp volymen lite. Lite tröga men med rätt doning och nivå händer saker.

Jag/vi vägrar i princip att avge några rekommendationer den här gången. Det handlar i samtliga fall om mycket fina högtalare som spelar på en mycket hög nivå, men på väldigt olika sätt.

Valet är i slutänden, och precis som alltid, ditt eget att göra.

H&M

